

בבית המשפט העליון

רע"ב 3898/19

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

המבקש: גונן שגב

נגד

המשיבים: 1. שרות בתי הסוהר
2. מדינת ישראל
3. סנגוריה הציבורית

בקשה לרשות ערעור על פסק דין ופסק דין משלים של בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט י' בן חמו) בעת"א 81006-19 מימיו 1.5.2019 ו-20.5.2019

בשם המבקש: עו"ד ענת יערי

בשם המשיבים: עו"ד רותם סלמה

החלטה

1. בקשה לרשות ערעור על פסק דין ופסק דין משלים של בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים (השופט י' בן חמו) מימיו 1.5.2019 ו-20.5.2019, בעת"א 81006-01-19, בגדרם נדחתה עתירת המבקש נגד החלטת שירות בתי הסוהר שלא לאפשר לו שימוש בטלפון במסגרת מאסרו.

2. המבקש הוא אסיר המרצה עונש מאסר בן 11 שנים, החל מיום 23.5.2018, וזאת בגין הרשעתו, על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות ביטחוניות - ריגול חמור (ריבוי עבירות) ומסירת ידיעות לאויב. משכך ובהתאם לפקודת נציבות בתי הסוהר 04.05.00 "תהליך הגדרת אסיר בטחוני" מסווג המבקש כאסיר ביטחוני.

3. נוכח סיווגו כאמור חלים על מבקש הכללים הקבועים בפקודת נציבות בתי הסוהר 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים" (להלן: הפקודה). כחלק ממכלול הכללים אשר חלים על אסיר ביטחוני, מוטלות עליו הגבלות בכל הנוגע לקשר עם החוץ, לרבות בענייני חופשות, ביקורים, התייחדות ושיחות טלפון. זאת, בשל הסיכון אשר טמון באסירים ביטחוניים למרקם החיים מחוץ ובתוך כותלי בית הסוהר (סעיף 1(ב) לפקודה). הגבלות אלו, החלות כאמור על המבקש, הן נקודת המוצא לבקשה שלפניי שעניינה ההגבלה החלה על המבקש לענין קיום שיחות טלפון בתקופת מאסרו, לרבות עם עורכי דינו.

4. ביום 24.1.2019 הגיש המבקש עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי, במסגרתה התבקש בית המשפט, בין היתר, להורות לשירות בתי הסוהר (להלן: שב"ס) לאפשר למבקש לקיים קשר טלפוני אל מחוץ לכותלי בית הסוהר, בכלל זה עם זוגתו ועם עורכי דינו. ביום 25.2.2019 התקבל כתב תשובה מטעם שב"ס לעתירה. בגדרו נטען כי שעה שלא נתקיימו במבקש החריגים הקבועים בסעיף 4ב לפקודה, המאפשרים סטייה מן המגבלות הקבועות בה, לא ניתן לאפשר לו לבצע שיחות טלפון אל מחוץ לכותלי בית הסוהר.

5. ביום 7.3.2019 התקיים דיון בעתירה בבית המשפט קמא. בסופו נקבע כי על שב"ס להגיש כתב תשובה משלים בו יתייחס לטענות בדבר אפליית המבקש לעומת אסירים ביטחוניים יהודים אחרים, להם כן מתאפשר שימוש בטלפון. כתב תשובה משלים כאמור הוגש ביום 21.3.2019, במסגרתו צוין כי ל-13 מבין האסירים הביטחוניים היהודים אשר שוהים מאחורי סורג ובריח ניתן היתר לבצע שיחות טלפון מכוח החריגים שבסעיף 4ב, זאת תוך שצוין כי אין בסיס לאפליה הנטענת בשל שוני רלבנטי בין המבקש לאסירים ביטחוניים אלה. בתגובה לכך השיב המבקש ביום 4.4.2019 כי הוא עומד בתנאי סעיף 4ב וביקש, בין היתר, שיועבר אליו פירוט בנוגע ל-13 האסירים היהודים שניתן להם אישור לקשר טלפוני.

6. ביום 1.5.2019 ניתן פסק דין חלקי בעתירה, במסגרתו נדחו מרבית טענות המבקש, אולם נדרש כתב תשובה משלים נוסף מטעם שב"ס, שיבהיר כיצד שונה עניינו של העותר מאותם 13 אסירים ביטחוניים יהודים להם מתאפשר לקיים קשר טלפוני. בתשובת שב"ס מיום 15.5.2019 צוין כי בניגוד למבקש, אותם אסירים ביטחוניים מרצים את מאסר בגין עבירות שלא כוללות חברות, מגע, או קשר לארגון טרור או לגורם זר אחר, ושלגבי כל אחד מהם ישנה חוות דעת של גורמי הביטחון שאישרו לאותם אסירים

שימוש בטלפון, כחלק מהחריגים הקבועים בסעיף 4.ב. בהמשך לכך ניתן ביום 20.5.2019 פסק דין משלים אשר דחה את טענת המבקש לאפליה, בציינו כי הנימוקים שפורטו על-ידי שב"ס "מצדיקים נקיטת עמדה שונה לגבי העותר לעומת האסירים האחרים ואין לראות בסך אפליה פסולה".

7. הבקשה לרשות ערעור הוגשה ביום 10.6.2019, אך לאחר שמונה למבקש עורך דין מטעם הסנגוריה הציבורית הוגשה ביום 8.9.2019 בקשת רשות ערעור מתוקנת (להלן: הבקשה). במסגרת הבקשה ביקש המבקש להתמקד "בחוקיות מדיניות המשיב 1, אשר מונעת באופן גורף את האפשרות מאסירים ביטחוניים לקיים שיחות טלפון עם עורכי דינם". נטען כי מדיניות זו אינה עולה בקנה אחד עם זכותו החוקתית של אסיר להיוועצות עם עורך דין; עם הזכות לשוויון ועם הזכות החוקתית להליך הוגן. לטענת המבקש פגיעות אלו אינן עומדות במבחני פסקת ההגבלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, שכן מדיניות זו אינה קבועה בחקיקה ראשית, אין במדיניות זו כדי להשיג את תכלית ההגבלות, היא איננה מידתית והיא מתעלמת מחלופות, שפגיעתן בזכויות שצוינו לעיל, פחותה. כמו כן נטען כי שגה בית המשפט קמא בעניינו שלו, זאת נוכח העובדה כי עורכי דינו קיבלו היתר מגורמי הביטחון לייצגו, ונוכח העובדה כי הוא מוחזק באגף פלילי רגיל, דבר אשר מעיד מניה וביה כי עומד הוא בתנאי סעיף 4ב לפקודה. לבסוף נטען, כי שעה שלא הוצגה בעניינו של המבקש חוות דעת של גורמי שירות הביטחון הכללי לצורך הכרה בחריגים הקבועים בסעיף 4ב, ההחלטה בעניינו לוקה בהעדר תשתית ראייתית המצביעה על חוסר סבירות קיצוני.

8. המשיבים טוענים מנגד כי דין הבקשה להידחות על כל חלקיה, הן הטענות הכלליות נגד מדיניות שב"ס בנוגע לאסירים ביטחוניים, והן הטענות הפרטניות הנוגעות למקרה הפרטני של המבקש. באשר לטענות במישור הכללי, נטען כי אלו מועלות לראשונה במסגרת הבקשה לרשות ערעור, ומשעה שטענות אלו לא נטענו בפני הערכאה הדיונית, דינן להידחות על הסף. ומכל מקום נטען כי גם לגופם של דברים דין הבקשה בכל הנוגע לטענות הכלליות להידחות, שכן תכליות ההבחנה בין אסירים ביטחוניים ופליליים, על שלל נפקויותיה ובכלל זה הגבלת הקשר הטלפוני של אסירים ביטחוניים, עמדו לא אחת בפני ביקורת שיפוטית ונקבע כי מדובר בהסדר סביר ולגיטימי. לצד זאת הודגש כי זכות ההיוועצות עם עורך דין של אסירים ביטחוניים ממומשת על דרך של פגישות אישיות בתחומי בית הסוהר.

באשר לטענות במישור הפרטני, המשיבים טוענים כי דין הבקשה להידחות הן על הסף והן לגופה. על הסף - מן הטעם שמדובר בהחלטה פרטנית, שאינה חורגת מנסיבותיו של המבקש ומהווה אך יישום של ההסדר החל על אסירים ביטחוניים במקרה פרטני, ומכאן שלא קמה עילה למתן רשות ערעור. עוד נטען כאמור כי דינה של הבקשה דחייה גם לגופם של דברים, זאת נוכח העובדה כי המבקש, המסווג כאסיר ביטחוני, לא עומד בתנאי סעיף 4ב לפקודה.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה ונספחיה ובתגובת המשיבים, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

10. מקובלת עלי עמדת המשיבים לפיה, משהטענה בעניין חוקיות הפקודה לא הועלתה בפני בית משפט קמא, וממילא גם לא נדונה על ידיו, אין המבקש רשאי להעלותה לראשונה בבקשת רשות ערעור זו, ועל כן דינה להידחות על הסף (רע"ב 2849/16 יוסף אבו צעלוק נ' שירות בתי הסוהר (17.7.2016)). אוסיף, כי הסוגיה העקרונית של המגבלות החלות על אסירים ביטחוניים בכלל, לרבות לענין קיום קשר טלפוני עם החוץ, נדונה והוכרעה זה מכבר על-ידי בית משפט זה, ונקבע בין היתר כי הסמכות המוקנית לנציב שירות בתי הסוהר בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], להסדיר בפקודת נציבות את המינהל, המשטר, המשמעת והפעולה התקינה של השירות, כוללת גם סמכות לקבוע בפקודה כזאת הסדר לגבי קשר טלפוני על-ידי אסירים (עע"א 1076/95 מדינת ישראל נ' קונטאר פ"ד נ(4) 492 (1996), להלן: ענין קונטאר). בהמשך שב ופסק בית משפט זה בהתאם להלכה בענין קונטאר פעמים רבות נוספות, לרבות לאחרונה ממש (רע"ב 6390/19 יגאל עמיר נ' שירות בתי הסוהר (6.10.2019)).

11. אשר לעניינו הפרטני של המבקש. כידוע, בית משפט זה ייעתר לבקשת רשות ערעור על פסק דין שניתן בעתירת אסיר אך במקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או סוגיה בעלת חשיבות כללית, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים להליך (רע"ב 7/86 וייל נ' מדינת ישראל (26.6.1986)).

הבקשה שלפניי אינה עומדת באמת מידה זו. כפי שצוין לעיל, ההסדרים המיוחדים החלים על אסירים ביטחוניים עוגנו בפקודת שב"ס, ומכוח פקודה זו חלות על אסירים ביטחוניים הגבלות שונות, כגון בעניין ביקורי משפחות, ביקורי התייחדות,

קבלת מכתבים ושיחות טלפון. לצד זאת, נקבע בפקודה חריג המאפשר בתנאים מסוימים, להסיר אי אלו מגבלות מאסיר המסווג כאסיר ביטחוני (סעיף 4ב לפקודה). טענות המערער בהקשר זה נטועות בדל"ת אמות של עניינו הפרטני, והן נבחנו ונדונו באופן מפורט וממצה על-ידי בית המשפט קמא ונדחו. משכך, אין בטענות המערער, גם במישור זה, כדי להוות עילה למתן רשות ערעור. אציין, מעבר לנדרש, כי גם לגופם של דברים מסקנתו של בית משפט קמא משכנעת ומבוססת היטב.

להשלמת הדברים אוסיף, כי אכן זכות ההיוועצות בעורך דין היא נדבך מרכזי בזכות להליך הוגן, שחשיבותה הוכרה בשיטתנו המשפטית (ע"פ 5121 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד סא(1) 461 (2006); אהרן ברק כבוד האדם - הזכות החוקתית ובנותיה, 864-863 (2014); קנת מן "סדר דין פלילי מנהלי: הסדרי טיעון, הרשעות שווא של אשמים ופיקוח שיפוטי" משפט, חברה ותדבות - משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל - כשלים ואתגרים 217, 261 (אלון הראל עורך 2017)). ואולם, נוכח ההסדר הקבוע בפקודה, המאפשר את מימושה של זכות ההיוועצות בדרך של מפגש בין כותלי הכלא, איני סבור כי אין ההגבלה מושא ענייננו מהווה פגיעה לא מידתית בזכות ההיוועצות.

12. לנוכח כל האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ב' בחשון התש"ף (31.10.2019).

ש ו פ ט